

ELS CORREBOUS, DE NOU A DEBAT

Correbaus més enllà de l'Ebre

A cinc municipis de fora de les Terres de l'Ebre encara s'hi fan correbaus. Animalistes i protaurins discrepen també sobre l'origen de la festa

Barcelona Paula Pedrero

Este estiu els correbaus han tornat a ser polèmica, especialment arran del cas de Vidreres, on un bou va saltar a les grades durant un dels espectacles i va provocar 19 ferits. Este incident ha fet palesa una realitat per a alguns desconeguda: els correbaus existien fora de les Terres de l'Ebre. De fet, actualment són 31 els municipis catalans on es fan espectacles amb bous, cinc dels quals fora de les Terres de l'Ebre: Vidreres (la Selva), Cardona i Santpedor (Bages) i Mont-roig del Camp i El Morell (Baix Camp i Tarragonès). Tanmateix, este nombre s'ha reduït a la meitat en els últims nou anys, arran de la coneguda Llei de regulació de festes tradicionals amb bous del 2010. En aquell moment, es comptabilitzaven 10 municipis amb correbaus fora de territori ebrenc. Als ja esmentats, s'hi sumaven tres més a la demarcació de Girona (Roses, Torroella de Montgrí i Olot) i dos a la de Barcelona (Badalona i Vilanova i Geltrú). Davant d'esta realitat, s'obren alguns interrogants. Quines modalitats amb bous practiquen estes localitats? Quin és el seu origen? S'extingiran en els pròxims anys?

UNA TRADICIÓ ESTESA Vaquetes i bous al carrer: estes són les dues modalitats que es practiquen als municipis esmentats. El bou embolat i el capllaçat a Catalunya tan sols es fan a Terres de l'Ebre, fet que s'explica perquè ambdós són originaris del País Valencià i d'Aragó. En este sentit, Aïda Gascon, directora de l'ONG Anima Naturalis, assegura que el bou embolat i el capllaçat van arribar a territori ebrenc no fa més de 35 anys i que abans tan sols es feien vaquetes i bous al carrer. Tanmateix, diversos ramaders del territori ho neguen rotundament.

Hilario Príncep, propietari d'una de les ramaderies a les Terres de l'Ebre especialitzades en la cria d'animals aptes per als correbaus, declara que ell ha vist bous embolats i capllaçats tota la vida. **"Fa molts anys que es fan, però hi ha hagut èpoques que s'han deixat de fer i èpoques en què han tornat. Crec**



Pla general del punt on es va escapar una vaca del correbau de Vidreres, l'1 de setembre de 2019. / ACN

POLÍTICA

La qüestió esclata al Parlament i al si dels partits que van avalar el blindatge dels correbaus

Pocs dies després que el portaveu d'ERC a l'Ajuntament de Deltebre, Joan Alginet, alertés que esta vegada serà complicat guanyar la batalla en favor dels correbaus i que el principal risc provenia de dins dels partits que, com ERC o el PDeCAT, van avalar-ne el blindatge per llei del 2010, però que ara tenen uns nivells de transversalitat política que els ha fet permeables a les tesis antitaurines, les joventuts d'ERC (JERC) es posicionaven en contra dels correbaus en aprovar una resolu-

ció d'àmbit nacional que denunciava que els correbaus "són festes en què s'utilitza l'animal amb una finalitat recreativa, tot provocant-li dolor, estrès o vexant-lo". El primer secretari del PSC a l'Ebre, Manel de la Vega, sortia al pas i, reconeixent que tampoc dins del seu partit no és fàcil defensar els correbaus, reclamava al PDeCAT i a ERC un exercici conjunt de pedagogia per a "explicar la nostra festa". **"Fa 10 anys tothom l'entenien, però ara no"**, afegia. De la Vega va explicar que s'ha reunit tant

amb dirigents dels dos partits com amb l'Agrupació de Penyes Taurines de les Terres de l'Ebre, però el primer escull es jugava este dijous al Parlament, després del tancament d'esta edició, amb la votació d'una proposta de resolució presentada pels comuns que advocava per "posar fi als correbaus i a tot tipus de festa amb bous". Dimecres a la nit, les posicions dels partits no estaven fixades, i alguns semblaven oberts a donar llibertat de vot als seus parlamentaris. / Ò.M.J.

que el bou capllaçat es va fer fins i tot més aviat que les vaquetes", assegura Hilario Príncep. **"I quin problema hi ha d'adoptar tradicions dels altres? Tota tradició és copiada d'un lloc o altre"**, reivindica. Així mateix, Paco Palmer, també ramader, assegura que el bou capllaçat té més de 300 anys d'història a les Terres de l'Ebre, i que l'embolat "s'ha practicat des de fa una pila d'anys a països catalans". **"El meu iaio m'explicava que ell havia corregut tota la vida al bou capllaçat a Amposta i el seu pa-**

re també ho feia. Almenys al Delta el capllaçat està documentat des del 1850", explica.

Per la seua banda, Gascón apunta que l'acte de moure els bous pels carrers prové de la transhumància. **"Abans existia a tot Europa, però es va anar abolint arreu i tan sols ha persistit en alguns llocs molt concrets"**, explica. I és que les festes amb bous també són populars a altres indrets del món, com la festa de Jallikatu, a l'Índia, o al sud de França. A més, països com Mèxic, Argentina,

Colòmbia o el Perú van heretar la tradició taurina de l'època colonial espanyola a partir del segle XVI.

Però per què la festa amb bous? Gascón ho explica de la següent manera: **"L'origen del correbau no era un espectacle: les vaques baixaven dels prats i de camí a l'escorxador passaven pels pobles"**, assegura. I va més enllà: **"El bou embolat va sorgir quan no hi havia enllumenat elèctric als carrers i coHocaven torxes a les banyes del bou mascle per a il·luminar els carrers"**. Al mateix

temps, però, des del web de l'Inventari del Patrimoni Cultural Immaterial de les Terres de l'Ebre (IPCITE), es detalla que se'n desconeix l'origen, però que sovint es relaciona esta modalitat amb la utilització de torxes a les banyes dels bous en les Guerres Púniques, al segle III abans de Crist. Paco Palmer, en canvi, situa els inicis del bou embolat al voltant de l'any 1000 com a resposta d'un exèrcit en inferioritat contra un altre per tal d'atemorir l'enemic i guanyar la batalla. Així mateix, segons Palmer, el primer bou embolat datat com a festa a Lleuant va celebrar-se el 1327 per les bodes del primogènit d'Aragó.

Pel que fa al bou capllaçat, l'IPCITE la descriu com la modalitat més antiga documentada. Per la seua banda, Gascón considera que esta tradició prové de la pràctica que alguns ramaders duïen a terme amb el mascle del ramat, que era el més brau, i que el portaven lligat. **"En aquell moment, però, no eren actes lúdics: es passejaven els animals pels carrers i la gent sortia a veure què menjarien durant tot l'any"**, aclaria. Mentre el relat animalista allunya els inicis dels bous d'una concepció més cultural, els protaurins situen l'origen del culte i els ritus amb el bou als inicis de la civilització, de la mà del naixement del cristianisme i l'adoració al déu Mitra.

CATALUNYA I ELS BOUS Dels pobles de fora de Terres de l'Ebre on es fan correbaus, Cardona és el que compta amb una tradició més arrelada, de fa més de 600 anys d'història, i actualment disposa de tres penyes taurines. Els correbaus se celebren al centre del poble i són, per a molts, la pedra angular de la festa major. Esta festa amb bous, però, té alguns elements que la fan única i diferent. Els més característics són la cargolera, les cordes i la plaça quadrada desmuntable. La cargolera és possiblement l'element més particular: es tracta d'un cove de vimet on es fica una persona que el bou envestix. A més, Cardona és l'únic poble català on se seguix torejant a través d'exhibicions de toreig, però sense punxar l'animal. Actualment hi ha una majoria de la població que volen la conti-